

KENTLİLİK BİLİNCİ

(Fakülte Sosyal Seçmeli)

Ders Saatleri: Perş: 15:15– 17:00

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin İLKAY

yaseminilkay@yyu.edu.tr

Oda No: Mimarlık Fakültesi, 214

DERS TANIMI VE AMAÇLARI:

Kent, tarım devrimi ile ortaya çıkmış; sanayi devrimi ile dönüşmüş, mekânsal, politik ve sosyal bir

ölçektir. İnsan topluluklarının doğa karşısında verdiği mücadele ve kendi aralarında farklılaşan örgütlenme biçimleriyle şekillendiğinden, zamanla kırdan ve doğal çevreden farklılaşan, '**kente has**' bir **kültür** gelişmiştir. Doğal çevrenin yapıyı çevre halinde kenti oluşturmasına en genel tabiriyle 'kentleşme'; insanın topluluklar halinde kır kültüründen kent kültürüne geçmesine ise kabaca 'kentlileşme' denebilir. Peki, KENTLİ olmak ne demektir? İnsan toplulukları kırdan kente, doğadan yapıyı çevreye geçerken nasıl bedeller ödemiş, ne gibi sorumluluklar yüklenmiştir? Bunların ne kadarının farkındayız? Hangilerini yerine getirebiliyoruz?

[Görsel Kaynak: <https://kentstratejileri.com/tag/kentlesme/>]

Kentte yaşamın bedellerine hemen hepimiz aşınayız. Doğal afetlerin yapıları ve insanları yok etmesi; trafik, gürültü, kirlilik gibi bedenimize ve psikolojimize zarar veren yan etkiler; temiz içme suyu, barınma, ısınma ve kanalizasyon gibi hizmet sunumlarında yaşanan sorunlar ve *adaletsizlik*; kültürel ve doğal mirasların korunması ya da korunamaması gibi pek çok konu kente özgüdür. Kentli olarak hepimizin bu konularda sorumlulukları ve görevleri vardır. Acaba bunların ne kadarının farkındayız? Her şeyden önce içinde devindiğimiz kenti ne kadar tanıyoruz? Onu seviyor ve önemsiyor muyuz? Ona ait hissediyor muyuz? Yaşadığımız kentlerden ne kadar memnunuz?

Şehirciliğe ve mekâna ilgi duyan öğrenciler için tasarlanmış bu ders, *kent kültürü ve kentlilik bilinci* olguları çerçevesinde, yaşadığımız ve gezdiğimiz kentler üzerine bir farkındalık geliştirmeyi hedeflemektedir. Bunu üç ölçekte yapmayı planlıyoruz. İlk olarak kenti bedenimiz üzerinden fark etmeyi deneyecek, kendi deneyimimizi ve kentin bedenimize nasıl dokunduğunu gözlem, fotoğrafçılık ve zihinsel haritalama yöntemleri ile keşfedip paylaşacağız. İkinci ölçek, kentsel işlevlerin ve mekânsal öğelerin, insan toplulukları ile ilişki içinde algılanması üzerine odaklanıyor. Üçüncü ölçekte ise, kenti üreten aktörlere ve mekân üretim süreçlerinde kentlilerin rolüne bakacağız.

Bugün kentin neresinde duruyoruz? Hep birlikte bu soruyu yanıtlamaya çalışacağız.

DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI:

Dönem boyunca yapılan uygulamalar ve dersteki tartışmalarla, kentli olma ve kent kültürü üzerine farkındalığını **üç katmanda** geliştireceğiz:

- Kentleşme – kentleşme ve kent kültürü – kentlilik bilinci kavramları arasındaki ilişkileri öğrenmek ve kendi gözlemlerimizle kavramak;
- Bedenimiz ile kenti duyumsamayı öğrenmek; bu farkındalıkla edindiğimiz kentsel deneyimi fotoğraf ve zihin haritası yoluyla belgelemek;
- Kentsel mekânsal üretim süreçlerini, bu üretim sürecinde tasarımcının (mimar, plancı), siyasi erkin ve sermayenin rollerini kavramak ve kentli haklarını, tasarım süreçlerine katılım mekanizmalarını araştırmak.

Bu ders kapsamında, kentlilik bilinci olgusu kavramsal ve kuramsal boyutlarıyla ele alınacak, beden-kent ilişkisine dair belgeleme yöntemleri ile ilgili yöntemler tanıtılacak ve kent mekanının üretilme mekanizmaları, kentli hakları ve katılım kanalları birlikte araştırılacaktır.

DERSİN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Haftalık tartışma, yazma ve gözlem ödevleri	% 20	}	ARA SINAV
Ara sınav	% 20		% 40
Final sınavı ve öğrenci eylem planı sunumu	% 50	}	FİNAL SINAVI
Derse devam ve katılım	% 10		% 60

DERS AKIŞI & İÇERİĞİ	1. DERS	2. DERS
1. Hafta: 08.10.2020	Kentlilik Bilincine Giriş: Kentlilik bilinci oluşturmak	Kent/Kentli- Kentleşme/Kentleşme kavramları
2. Hafta: 15.10.2020	Beden-kent ilişkisine dair farkındalık & Fotoğraf ve Zihinsel Harita ile kentin belgelenmesi	Kent-beden ilişkisine dair farkındalık uygulaması [Uygulama: KENTSEL SORUN SAPTAMA]
3. Hafta: 22.10.2020	Kent kültürü ve Kentlilik Bilinci ilişkisi	
29.10.2020	29 Ekim Tatili (Telafisi 18.01.2020 tarihinde yapılacaktır)	
4. Hafta: 05.11.2020	'Kolektif Bellek' ve Kentsel Kamusal Mekân / Kent Hakkı kavramları	
5. Hafta: 12.11.2020	Kentsel işlevler ve mekânsal öğelerin keşfi	Uygulama: [yerleşme, barınma, dinlenme, serbest zaman, kentsel hizmetler, vs.]
6. Hafta: 19.11.2019	ZİHİN HARİTASI POSTER SUNUM VE TESLİMİ	
7. Hafta: ARA SINAV:	21 – 29 Kasım 2020 Haftası [26.11.2020]	
8. Hafta: 03.12.2020	Kentsel karşıtlıkların farkına varılması: Hareket-Durma, Konut-İşyeri, Konut-İşyeri, Ticaret-Sağlık/Eğitim	
9. Hafta: 10.12.2020	Kentsel karşıtlıkların farkına varılması: Turizm-Koruma, yoksul-varsıl, yöneten-yönetilen, vs.	
10. Hafta: 17.12.2020	Kentsel Mekân nasıl üretilir: Tasarım ve İnşa mekanizmaları	FİLM: <i>Ekümenopolis</i>
11. Hafta: 24.12.2020	Plancını-mimarın rolü vs. kentli hakları ve sorumlulukları	
12. Hafta: 07.01.2021	Planlama ve tasarım süreçlerine katılım mekanizmaları	
13. Hafta: 14.01.2021	Kentsel sorun saptama ve eylem planı hazırlama uygulaması: Öğrenci raporları ve tartışma	
14. Hafta: 18.01.2021	KENTSEL SORUN SAPTAMA ve EYLEM PLANI RAPOR TESLİMİ (29 Ekim 2020 telafisi)	
FİNAL SINAVI	21 – 31 Ocak 2021 Haftası	